

fitetet behandles paa denne Maade, ser man, at der stadigt bevilges Mere og Mere til de saakaldte Folkehøjskoler. I 1861 var det endnu kun 28,000 Kr., der bleve bevilgede. Det steg i 1869 til 41,200 Kr., i 1872 til 50,000 Kr. Jeg nævner her kun, hvad der staar anført under Sorø Akademi, Nr. 19 a. og b., ikke det, som er opført under c., skjøndt en Del af dette Beløb ogsaa vedkommer Højskolevesenet. I 1872 var det altsaa 50,000 Kr., i 1875 steg det til 94,000 Kr., og iaar er det nu fleget ved Finantslovens anden Behandling til 150,000 Kr., og ved tredie Behandling til 155,000 Kr. Og hvortil er det nu, at disse Summer anvendes, og hvad er det, som ved dem udrettes. Ja, det er jo en Paastand, som er fremkommet og er bleven støttet meget stærkt, og som en Tidlang syntes at skulle vinde Overhaand i det andet Thing, at det var Noget, som slet ikke kom Nogen ved, ikke engang den Minister, som havde at uddøle Summerne. Det skulde være fuldkommen nok, naar der etablerede sig Noget, som talde sig en Folkehøjskole, saa skulde det kunne række Hænderne ud, for at gribe sin Del af de bevilgede Summer. Heldigvis er det dog lykkedes at tilveiebringe en Majoritet imod denne Ansøvelse. Det er blevet tilladt Kirke- og Undervisningsministeren — skjøndt jeg vil tilstaa rigtig nok i nogle Udtryk, som ere særlig uheldige, Meningen er imidlertid utvivlsom, at søge den Bistand, som han anser for nødvendig til at anfille de Underfølgelser, der ere fornødne, for at han kan vide, hvad det er, han uddeler, og hvortil han uddeler det. Men dermed er dog Spørgsmaalet om, hvilken Trang der egentlig er til disse Bevillinger, endnu paa ingen Maade klar. Jeg veed ikke, om man skulde kunne finde nogen Oplysning i den Henseende i en Beretning fra en tidligere af Ministeren anvendt Eilshynsmand, som er bleven omtalt i det andet Thing, men som man imidlertid ikke har fundet sig foranlediget til at lade trykke. Efter hvad der blev bemærket i det andet Thing angaaende Indholdet af denne Beretning, synes imidlertid Afgiveren af Samme Idetmindste tilbøielig at have været imod denne Forgøvelse af Bevillingen, der iaar er bleven vedtagen. Særligt foreligger der, saavidt mig bekjendt, intet Materiale til Spørgsmaalets Besvarelse. Man er henvist til, hvad man derom leilighedsvis har hørt eller har set anført i Pressen. Det siges jo, at de Folkehøjskoler, der ere her i Landet, skulle kunne hensees væsentlig til 2 Klasser, nogle, som sætte sig til Formaal at bibringe Eleverne visse bestemte Kundskaber — med hvilken Frugt skal jeg ikke kunne angive, derom har jeg ingen Mening — andre derimod — og det, som det synes, de fleste — der ikke sætte sig Meddelelsen af en bestemt Kundskabsmasse til Opgave, men væsentlig gaa ud paa at vække en almindelig Interesse for aande-

lig Besejftigelse. Det er særlig Interesse for Historie og Poesi, som disse Anstalter gaa ud paa at vække, navnlig ved Foredrag og ved Oplæsninger. Det skal nu være langt fra mig at beskrive, at dette inden visse Grændser vel kan forjenes at opmuntres. Naar det virkelig er en sund Tønde, der meddeles, naar det, der udgives for at være Historie, virkelig med Sandhed kan siges at være Historie, kunne saadanne Foredrag ganske vist have deres store Nytte. Navnlig for unge Mennesker af den agerdyrkende Middelstand, som ikke have nydt nogen anden Skoleundervisning end den, de have kunnet faae i Almueskolerne, tror jeg, at det kan være særdeles godt, at der er saadanne Anstalter, hvor der kan vækkes aandelige Interesser hos dem. Derimod forekommer det mig rigtig nok, at det vilde være meget forkert, hvis man vilde betragte saadanne Skoler som passende Uddannelsesanstalter for vordende Lærere; thi det er bestemt positive Kundskaber, som de maa erhverve sig, der skulle lære Andre, og det, at have tilbragt en Tid paa en saadan Vækkelsesanstalt, kan derfor ikke anses som nogen sand Forberedelse til Lærergjerningen. Hvad dernæst angaar de unge Mennesker, som Ingen have at stole paa uden sig selv, som ere henviste til at tjene deres Brød ved deres Hænders Gjerning, kan jeg ikke negte, at det forekommer mig i høi Grad tvivlsomt, om den Slags Højskoler virkelig skulde kunne være et passende Sted for dem. Det Vigtigste for dem er at vænnes til Fliid, at vænnes til Nøisomhed i den ene og i den anden Henseende. Det er kun derved, at de kunne vente at bringe det til Noget; men hvad Gavn de ville have af en Vinter eller to at høre Forelæsninger over Historie og Ethetik, maa derimod, synes det mig, i Almindelighed anses som meget problematisk. Det er ganske naturligt, at en saadan Underholdning, en saadan Afvrydelse af det daglige strenge Arbejde maa kunne tiltale de unge Mennesker; men jeg tror, at mange Forældre og Børgere, hvis de havde den afgjørende Stemme, vilde være i ikke liden Tvivl, om det vilde være fornuftigt at give efter for den Slags Tilbøieligheder. Det er imidlertid en meget stor Del af de Beløb, om hvis Bevilling der her er Tale, som skal anvendes netop til Fattige, til Uformuende. Efter de nu gjældende Regler, som indeholdes i forskellige ministerielle Cirkulærer, er det Maximum, der af Statskassens Midler kan ydes til fattige Folkehøjskoleelever, 24 Kr. maanedlig, og efter hvad der er fremkommet i Folkethinget, maa jeg antage, at der til Betalingen for Kost og Undervisning paa Højskolen medgaar omtrent 30 Kr. Naar Maximum gives af den Understøttelse, der nu kan tilstaaes, er det altsaa kun 6 Kr. maanedlig, som Elever selv eller de, der privat komme ham til Hjælp, har at tilskyde, med andre Ord kun 36 Kr. for det Vinterhalvaar, som Opholdet paa Skolen pleier at vedvare. Om